

Tố Nguyễn Ái Quốc - Hà Nội Chí Minh không chỉ là lãnh tụ vĩ đại của Đảng, nhân dân, dân tộc ta; Người sáng lập, rèn luyện Đảng ta; là danh nhân văn hóa thế giới; là chiến sĩ công nhân kiên quyết của giai cấp công nhân, nhân dân lao động thế giới, mà còn là người sáng lập, đặt nền móng cho những tờ báo chính trị, quân sự, xã hội, các tờ báo văn hóa, trong đó có báo chí cách mạng nước nhà.

Chỉ thị của Hà Nội Chí Minh với Báo Người Cùng Khổ (Le Paria). Ảnh: Tư liệu

TỐ NGƯỜI CON YÊU NƯỚC ĐÓN NHÀ BÁO QUỐC TỬ

Hà Nội Chí Minh sinh ngày 19/5/1890 tại làng Hoàng Trù, xã Kim Liên, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An trong một gia đình nhà nho yêu nước. Tuổi nhỏ, Người đã tiếp thu những ảnh hưởng tốt đẹp của yêu nước từ bố, nhân cách cao thượng của Phó bảng và những nhà chí sĩ yêu nước. Vì vậy, Người đã sớm nhận thức được con đường cứu nước riêng cho dân tộc.

Năm 1911, Nguyễn Ái Quốc đã xin làm phó bếp trên tàu buôn Đô đốc Amiral Latouche với biệt danh Văn Ba để được ra thế giới mở rộng kiến thức. Nguyễn Ái Quốc đã đi qua rất nhiều nước ở châu Âu và châu Phi. Năm 1917, Nguyễn Ái Quốc ở Anh trở lại Pháp để có điều kiện tiếp xúc với phong trào Việt kiều và phong trào công nhân Pháp.

Tháng 10 của cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga đã có ảnh hưởng rất lớn đến quy trình hình thành phong cách mạng Nguyễn Tất Thành. Năm 1919, Nguyễn Tất Thành đã viết “Bản yêu sách của nhân dân An Nam” gửi Hội nghị Versailles, đòi chính phủ Pháp phải thừa nhận các quyền tự do, dân chủ và quyền bình đẳng của dân tộc Việt Nam. Bản yêu sách được ký tên Nguyễn Ái Quốc (1). Cũng từ đó, cái tên Nguyễn Ái Quốc trong nước và thế giới ra đời. Nguyễn Ái Quốc đã tham gia Đảng Xã hội Pháp và tại đây, Nguyễn Ái Quốc có quan niệm rõ ràng, chính xác về mặt đường cách mạng chân chính. Tại Hội nghị Tours, Nguyễn Ái Quốc đã bị phiêu tán thành tham gia Quốc tế III, từ giờ phút này, Nguyễn Ái Quốc trở thành Nguyễn Ái Quốc sòng phẳng.

Mặc dù không được hội nghị các nước để qua xem xét, nhưng Bản yêu sách đã được đăng trên tờ báo *Dân chúng*. Cảm kích, Nguyễn Ái Quốc đến tòa soạn báo để cảm ơn. Chủ nhiệm báo - ông Jean Longuet là cháu ngoại của Karl Marx và là Nghị sĩ Quốc hội Pháp đã khuyến khích Nguyễn Ái Quốc viết tin tức về thu nhập của báo và mong muốn giúp Nguyễn Ái Quốc hiểu rõ những bất công xảy ra ở An Nam. Từ đó, Nguyễn Ái Quốc tham gia làm việc tại tòa soạn báo

Dân Chúng

để học hỏi và tích lũy làm quen với những người Pháp khác. Cũng trong thời gian này Nguyễn Ái Quốc quen ông chủ bút tờ

Đời sống thợ thuyền

và bắt đầu học kỹ năng làm báo từ việc những người mua tin về thu nhập của

Tại Pháp, những bài báo của Nguyễn Ái Quốc được đăng trên nhiều tờ báo khác nhau như *Nhân*

Đời sống thợ thuyền

Dân chúng

Nguyễn Ái Quốc

... Tháng 7/1921, Nguyễn Ái Quốc cùng một số nhà yêu nước của các nước thuộc địa Pháp

thành lập Hội Liên hiệp các dân tộc thuộc địa

□

nhóm tác giả và lãnh đạo phong trào cách mạng giải phóng dân tộc. “Đề nghị mạnh mẽ công tác tuyên truyền và vận động cách mạng các nước thuộc địa, năm 1922, Hội Liên hiệp thuộc địa cho xuất bản tờ báo

Le Paria

(Nguyễn Ái cùng họ)”

(2)

. Trong hoàn cảnh khó khăn, Nguyễn Ái Quốc vẫn là chủ bút kiêm chủ nhiệm, đề nghị tờ là tờ quố, xuất bản và liên lạc để đem báo duy trì hoạt động cho tờ báo.

Thời điểm đó, ở Paris có vô số tờ báo ra mỗi ngày nên ban đầu tờ *Le Paria* không bán được nhiều. Nguyễn Ái Quốc đã mang báo đến các cuộc mít tinh phát cho dân chúng, rồi lên diễn đàn nói: “Các bạn thân mến, báo

N

gửi cùng họ

phát không những chúng tôi hết sức cảm ơn mà còn vui lòng quyền góp giúp ít nhiều để chúng tôi trở tiến in. Mọi t xu, m t quan, nhiều ít cũng tốt”

(3)

. Nhờ cách đó, Nguyễn Ái Quốc đã dần dần chi trả cho việc ra báo và thời gian còn có dư. Có thể nói, việc xuất bản báo

N

gửi cùng họ

□

đã thời mà t luợng sinh khí mới đến nhân dân các nước thuộc địa. Tờ báo đã trở thành vũ khí chiến đấu để giải phóng con người!

Những bài báo, tác phẩm của Nguyễn Ái Quốc viết thời gian này rất nhiều tiếng và được nhiều người trên thế giới biết đến. Năm 1923, chủ tịch riêng “trên các trang báo *Le Paria, L’Humanite*’

,

La Vie Ouvrière

đã in khoảng gần 30 bài viết của Nguyễn Ái Quốc. Những bài báo này đều tập trung lên án chủ nghĩa thực dân, sự tàn bạo của nó đối với các thuộc địa, kêu gọi đoàn kết giữa những người lao động không phân biệt màu da, sắc tộc, biên giới, chính quốc gia hay thuộc địa...”

(4)

.

Năm 1923 - 1924, Nguyễn Ái Quốc theo học trường Đảng ở Học Phụng Công Đông tại Liên Xô. Tại đây, Nguyễn Ái Quốc đã viết “Lênin và các dân tộc thuộc địa” đăng trên báo *Số 1* của Liên Xô, ca ngợi Lênin - vị lãnh tụ vĩ đại của công nhân và nhân dân lao động thế giới. Năm 1924, Nguyễn Ái Quốc

“Cách mạng Nga và các dân tộc thuộc địa” đăng trên báo

Đời sống thực tiễn

, ví dụ nghĩa là bản nháp còn địa hai vôi, một vôi hút máu của giai cấp vô sản chính quốc, một vôi hút máu của giai cấp vô sản thuộc địa, mục đích nó thì phải chia cho hai vôi. Tháng 6/1924, Nguyễn Ái Quốc tham gia Đại hội lần thứ V Quốc tế Cộng sản và được bầu làm Ủy viên thường trực Ban Chấp hành Đông, phương trách Quốc tế Cộng sản.

Được biết, tác phẩm “Bản án chế độ thực dân Pháp” tập hợp nhiều bài viết của Nguyễn Ái Quốc khi hoạt động ở Pháp và Liên Xô, xuất bản 1925, không chỉ đóng góp vào việc cáo tội ác của chế độ thực dân mà đã nêu lên những luận điểm cơ bản về các vấn đề dân tộc và thuộc địa, mở ra đường lối chính trị cho nhân dân các nước thuộc địa, trong đó có dân tộc Việt Nam dựa trên những tư liệu đầy đủ và thuyết phục, không những có giá trị về chính trị, lý luận mà còn có giá trị báo chí, văn học.

HÀNH TRÌNH KHỞI NGUỒN NỀN BÁO CHÍ CÁCH MẠNG VIỆT NAM

Trên con đường hoạt động cách mạng, hành trình khởi nguồn dòng báo chí cách mạng Việt Nam là giai đoạn đầu tiên khi Nguyễn Ái Quốc hoàn thiện những tư tưởng và thực tiễn con đường giải phóng cho dân tộc, chuần chỉnh các bước và tiến độ, tổ chức, con người để tiến tới thành lập mặt trận cách mạng vô sản tại Việt Nam.

Trong những năm bốn ba tìm đường cứu nước, khi được Quốc tế Cộng sản bàn về vấn đề dân tộc và thuộc địa của Lênin, Nguyễn Ái Quốc đã khẳng định chủ trương và con đường giải phóng dân tộc. Với quan niệm, làm báo chí là để làm cách mạng, Nguyễn Ái Quốc xuất bản tờ báo *Ngọn cờ cùng khổ*. Được giác ngộ lòng yêu nước và ý chí cách mạng của Việt kiều đang sống và làm việc tại Pháp cũng như kêu gọi đường bào nối tiếp đấu tranh đánh đổ thực dân Pháp, giành độc lập tự do, năm 1923, Nguyễn Ái Quốc đã chấp thuận xuất bản báo báo cách mạng Việt Nam lấy tên là

Việt Nam hăng hái

để bí mật gửi về nước, chuần chỉnh cho những bước tiếp theo của cách mạng. Tờ báo này ra đời và xuất bản chỉ trong vòng 8 tháng (từ tháng 1/1926 - 8/1926) thì bị nhà cầm quyền Pháp cấm, sau đó được tái bản vào tháng 9 với tên

Phước Quốc

; đến tháng 10, tòa soạn bị kiểm soát, ký gửi bị bắt. Thời kỳ này, Nguyễn Ái Quốc không có điều kiện tham gia viết cho báo

Việt Nam

h

h

vì Nguyễn Ái Quốc đã rời Pháp sang Liên Xô.

Sau đó, Nguyễn Ái Quốc về Quảng Châu (Trung Quốc), tiếp tục chuần bị về chính trị, tiếp tục và tiếp tục thành lập mặt trận chính Đảng Mácxít ở Việt Nam. Nguyễn Ái Quốc đã mở các lớp huấn luyện chính trị, đào tạo đội ngũ cán bộ và bắt tay vào việc chuần bị xuất bản mặt trận báo chí chính trị. Ngày 21/6/1925, tờ báo *Thanh Niên* ra đời quan ngôn luận của *Hội Việt Nam cách mạng Thanh niên* đã ra đời, do Nguyễn Ái Quốc sáng lập và trực tiếp chỉ đạo.

Nhìn lại bối cảnh tranh toàn cục về báo chí Việt Nam trước khi xuất hiện dòng báo chí cách mạng, tính đến năm 1922, cả nước có 96 tờ báo, tạp chí, tạp san, tức là những hình thức xuất bản đồ nháp, trong đó Bắc kỳ có 44 tờ (36 tờ tiếng Pháp, 8 tờ tiếng Việt); Nam kỳ có 39 tờ (29 tờ tiếng Pháp, 10 tờ tiếng Việt); Trung kỳ có 3 tờ (2 tờ tiếng Pháp, 1 tờ tiếng Việt). Năm 1925, cả nước có 121 tờ, trong đó Bắc kỳ có 69 tờ (56 tờ tiếng Pháp, 13 tờ tiếng Việt); Nam kỳ có 49 tờ (38 tờ tiếng Pháp, 11 tờ tiếng Việt); Trung kỳ có 3 tờ (2 tờ tiếng Pháp, 1 tờ tiếng Việt)” (5).

Báo chí Việt Nam giai đoạn này phát triển mạnh mẽ, nội dung các tờ báo đều tập trung vào tiếng Việt đã bắt đầu được chấp nhận những vấn đề chính trị, kinh tế, tài chính. Tuy nhiên, ở Nam Kỳ “những tờ báo tiếng Anh được chấp nhận những vấn đề về chính trị chủ yếu nói đến rất ít trong tờ báo”(6). Nói chung, loại báo này ít hay nhiều có khuynh hướng thân chính phủ. Ở Bắc Kỳ, vì là chế độ bảo hộ nên báo chí bị kiểm duyệt rất chặt chẽ, “hầu hết báo chí Bắc Kỳ chủ yếu nói đến những vấn đề về chính trị như văn học, kinh tế, lịch sử... Tóm lại đó là những tờ báo không chủ trương chính trị rõ rệt, những tờ báo này về cơ bản nó hoạt động ít, hoạt động chủ yếu thân chính phủ” (7).

Thời khi báo *Thanh Niên* do Nguyễn Ái Quốc sáng lập, “chúng ta mới thực sự bắt đầu có những báo chí cách mạng Việt Nam” (8). “Cũng giống như cuốn *Đường Kách mạng*

của Nguyễn Ái Quốc, những trang báo *Thanh Niên*

ngay từ những số đầu đã là cuốn sách gối đầu giường của những nhà yêu nước cách mạng, chủ trương biệt lập bao trí tuệ và nhiệt huyết của những người đi khai sơn phá thạch cho sự thành công của chế độ nghĩa xã hội, cho sự ra đời của nước Việt Nam mới” (9)

. Trong đó, người đóng vai trò khởi đầu chính là vị lãnh đạo kính yêu của dân tộc Việt Nam, nhà cách mạng chân chính, nhà báo Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh.

Một giai đoạn cách mạng, nhà báo Hồ Chí Minh đã cho ra đời những bài viết mang tính giáo dục

Thứ nhất, Hồ Chí Minh là người sáng lập ra tờ báo chí cách mạng Việt Nam. Sự ra đời của tờ Thanh Niên

là dấu mốc vô cùng quan trọng, đánh dấu sự trưởng thành của báo chí Việt Nam, tờ báo chí yêu nước trở thành báo chí cách mạng, là sự khởi đầu cho dòng báo chí vô sản Việt Nam.

Những bài viết trên báo

Thanh Niên

có nội dung xoay quanh các mâu thuẫn trong xã hội khó có thể hoá giải được. Đó là mâu thuẫn giữa kẻ đi xâm lược và người bị xâm lược, giữa người lao động với chủ nghĩa đế quốc, kẻ bóc lột, giữa kẻ giàu và người nghèo, tất cả đều là những kẻ bóc lột và áp bức, tất cả nên những tác động to lớn trong xã hội Việt Nam lúc bấy giờ, đi đâu mà thấy đây chính là mầm mống của tờ báo nào làm được.

Thứ hai, không chỉ là người khởi đầu, Hồ Chí Minh còn là người lãnh đạo, tổ chức, điều hành những tờ báo chí cách mạng Việt Nam hoạt động và phát triển theo tinh thần thực tiễn tính Đảng, tính nhân dân sâu sắc. Đây không chỉ là giai đoạn chuyển tiếp trong công tác lãnh đạo hoạt động cách mạng của người Chiến sĩ Cộng sản Nguyễn Ái Quốc ở nước ngoài cao cả Đảng, lãnh tụ vĩ đại của nhân dân Việt Nam mà đi với hoạt động báo chí của Người là bước chuyển tiếp lập trình làm báo để hoạt động cách mạng sang viết báo để đấu tranh cách mạng, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Tổ xuất phát đi tìm: “Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho đất nước ta hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ta ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành”(10), Hồ Chí Minh đã chỉ rõ tôn chỉ, mục đích của báo chí cách mạng Việt Nam: “

Báo chí của ta thì cần phải phục vụ nhân dân lao động, phục vụ chủ nghĩa xã hội, phục vụ cho đấu tranh thống nhất nước nhà, cho hoà bình thế giới”

(11)

Những người còn chỉ rõ vai trò, nhiệm vụ của báo chí cách mạng Việt Nam:

Hoạt động báo chí là hoạt động cách mạng, trong đó, những người làm báo là những chiến sĩ cách mạng

“Đi với những những người viết báo chúng ta

cây bút là vũ khí sắc bén, bài báo là tờ lịch cách mạng để đồng nghiệp quần chúng đoàn kết đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới, chống chủ nghĩa đế quốc, đồng nghiệp là Mặt, vì được lập dân tộc, tiến bộ và hoà bình thế giới”

(12)

Ng i cũng ch rõ, tính chi n đ u c a báo chí không ch nh m ti n công vào k thù cách m ng mà còn bi u đ ng nh ng t m g ng tiêu bi u trong chi n đ u và lao đ ng s n xu t. Bên c nh đó, Ng i còn nói, trong bi u đ ng, ph i rút đ c kinh nghi m có ý nghĩa ph bi n, phê bình ph i c th , rõ ràng. Phê bình và t phê bình là đ s a ch a khuy t đ m và tăng s c chi n đ u. Đ c bi t

Ng i kh ng đ nh

, h
o t đ ng báo chí quan tr ng nh t là tính Đ ng, đây là c s c n c t đ phân bi t gi a báo chí cách m ng và ph n cách m ng. Theo đó,

N
g i yêu c u

:
“
B
áo chí ta không ph i ch cho m t s ít ng i xem, mà đ ph c v nhân dân, đ tuyên truy n gi i thích đ ng l i, chính sách c a Đ ng và Chính ph , cho nên ph i có tính ch t qu n chúng và tinh th n chi n đ u

”
. Chính t t ng và đ ng l i
đó
đã giúp cho
báo chí cách m ng Việt Nam ho t đ ng th ng nh t v m t t t ng và t ch c.

T khi có Đ ng, “báo chí c a t ch c c ng s n tr c đây đ u ng ng xu t b n, đ theo m t dòng ch đ o th ng nh t c a Đ ng C ng s n v t t ng chính tr c a báo chí, theo đ ng l i chính sách c a Đ ng C ng s n Việt Nam”(13). Sau khi giành chính quy n v tay nhân dân, n c Việt Nam dân ch c ng hoà đ c thành l p, toàn Đ ng, toàn quân và toàn dân ti n hành cu c kháng chi n ki n qu c thì cũng là lúc báo chí cách m ng n c ta chuy n h ng ho t đ ng t công khai sang bí m t r i l i công khai v i nhi u hình th c đa đ ng và phong phú. Trong nhi m v xây đ ng ch nghĩa xã h i i mi n B c và đ u tranh th ng nh t n c nhà, “là th i đ m đ i ngũ phóng viên ph i đi sâu vào th c ti n khôi ph c và phát tri n kinh t - xã h i đ n v i công tr ng, nhà máy, h p tác xã nông nghi p” (14). Trong giai đ n hi n nay, là tích c tuyên truy n, ph bi n Ch nghĩa Mác - Lênin, t t ng H Chí Minh, đ ng l i, ch tr ng c a Đ ng, chính sách pháp lu t c a Nhà n c vào cu c s ng, tích c c, đ ng viên ng i t, vi c t, các đ n hình tiên ti n trong m i lĩnh v c. Ch đ ng b o v n n t ng t t ng c a Đ ng, đ u tranh v i các quan đ m sai trái c a các th l c thù đ ch, tham gia b o v ch quy n bi n đ o... M i m t lĩnh v c Đ ng ta đ u có ch tr ng ch đ o rõ ràng, c th và phù h p v i tình hình th c ti n đ t n c.

Th_Đ ba, không ch_Đ là ng_Đ i đ_Đ a đ_Đ ng đ_Đ n l_Đ i cho báo chí cách m_Đ ng Vi_Đ t Nam, H_Đ Chí Minh còn tham gia tr_Đ c t_Đ p vào quá trình vi_Đ t báo, t_Đ tay _Đ m m_Đ m, t_Đ tay chăm bón cho “v_Đ n hoa báo chí” cách m_Đ ng Vi_Đ t Nam tr_Đ ng thành và phát tri_Đ n.

Báo chí cách m_Đ ng Vi_Đ t Nam phát tri_Đ n song hành v_Đ i s_Đ phát tri_Đ n và tr_Đ ng thành c_Đ a Đ_Đ ng. M_Đ

“Trong g_Đ n 50 năm c_Đ m bút, Bác là tác gi_Đ c_Đ a h_Đ n 2.000 bài báo, 276 bài th_Đ, g_Đ n 500 trang truy_Đ n và ký v_Đ i g_Đ n 200 bút danh đ_Đ c s_Đ đ_Đ ng”(15), trong đó, m_Đ i con ch_Đ là nh_Đ ng trăn tr_Đ v_Đ con đ_Đ ng c_Đ u n_Đ c, giúp dân, m_Đ i bài vi_Đ t là l_Đ i hi_Đ u tri_Đ u, truy_Đ n bá lý t_Đ ng c_Đ ng s_Đ n và con đ_Đ ng gi_Đ i phóng dân t_Đ c. Ng_Đ i đã đ_Đ l_Đ i nhi_Đ u bài h_Đ c quý giá v_Đ ngh_Đ báo và k_Đ năng làm báo cách m_Đ ng chuyên nghi_Đ p.

Trong s_Đ nghi_Đ p ho_Đ t đ_Đ ng cách m_Đ ng c_Đ a mình, H_Đ Chí Minh đã g_Đ n bó v_Đ i ngh_Đ báo, coi báo chí là vũ khí s_Đ c bén, là ph_Đ ng ti_Đ n đ_Đ v_Đ n đ_Đ ng và t_Đ p h_Đ p l_Đ c l_Đ ng cách m_Đ ng, t_Đ ch_Đ c và th_Đ c hi_Đ n m_Đ c tiêu cách m_Đ ng m_Đ t cách nhanh chóng, sâu r_Đ ng và hi_Đ u qu_Đ nh_Đ t. Chính vì v_Đ y, cho dù _Đ hoàn c_Đ nh, giai đ_Đ n, tình th_Đ khó khăn nào, Ng_Đ i v_Đ n quy_Đ t tâm sáng l_Đ p, ch_Đ đ_Đ o đ_Đ ra đ_Đ i nh_Đ ng t_Đ báo, bài báo cách m_Đ ng. Ngòi bút c_Đ a Ng_Đ i bao quát r_Đ ng l_Đ n m_Đ i v_Đ n đ_Đ có ý nghĩa quan tr_Đ ng. Ng_Đ i phân tích m_Đ t cách c_Đ th_Đ, s_Đ c s_Đ o, đánh giá rõ ràng và đ_Đ a ra nh_Đ ng gi_Đ i pháp r_Đ t thi_Đ t th_Đ c. Trong hai cu_Đ c kháng chi_Đ n ch_Đ ng Pháp, M_Đ, nh_Đ ng bài vi_Đ t c_Đ a Ng_Đ i nh_Đ nh_Đ ng l_Đ i hi_Đ u tri_Đ u có tác đ_Đ ng vô cùng to l_Đ n, tr_Đ thành s_Đ c m_Đ nh tinh th_Đ n k_Đ đi_Đ u, c_Đ vũ toàn quân, toàn dân ta tham gia kháng chi_Đ n giành đ_Đ c l_Đ p dân t_Đ c, th_Đ ng nh_Đ t n_Đ c nhà.

H_Đ Chí Minh th_Đ c s_Đ là nhà báo cách m_Đ ng và lãnh t_Đ báo chí vĩ đ_Đ i!./.

PGS._Đ TS. Nguyễn n Th_Đ Tr_Đ ng Giang

H_Đ c v_Đ n Báo chí và Tuyên truy_Đ n

---

(1) (3) Tr_Đ n Dân Tiên: *Nh_Đ ng m_Đ u chuy_Đ n v_Đ cu_Đ c đ_Đ i ho_Đ t đ_Đ ng c_Đ a H_Đ Ch_Đ t_Đ ch_Đ Nxb. Chính tr_Đ qu_Đ c gia, H, 1995, tr.34-35, 48.*

- (2) (4) (8) (9) T^Đ p th^Đ tác gi^Đ : Theo chân Bác - h^Đ s^Đ hành trình Bác H^Đ tìm đ^Đ ng đ^Đ u n^Đ c 1911^Đ -^Đ 2011, Nxb. Lao đ^Đ ng, H, 2011, tr.11, 12, 439, 439.
- (6) (7) Hu^Đ nh Văn Tòng: Báo chí Vi^Đ t Nam đ^Đ kh^Đ i thu^Đ đ^Đ n năm 1945, Nxb. Tp. H^Đ Chí Minh, 2000, tr.180, 196.
- (5) Nguyễn Thành: Báo chí cách m^Đ ng Vi^Đ t Nam 1925^Đ -^Đ 1945, Nxb. Khoa h^Đ c xã h^Đ i, H, 1984, tr.31.
- (10) C^Đ m ra Ngoài, Thanh Niên s^Đ 63 ngày 3/10/1926.
- (11) (12) H^Đ Chí Minh: Toàn đ^Đ p, Nxb. Chính tr^Đ qu^Đ c gia S^Đ th^Đ t, H, 2011, t..4, tr.187, 166, 540.
- (13) (14) Đào Duy Quát, Đ^Đ Quang H^Đ ng, Vũ Duy Thông: T^Đ ng quan đ^Đ ch s^Đ báo chí cách m^Đ ng Vi^Đ t Nam (1925^Đ -^Đ 2010), Nxb. Chính tr^Đ qu^Đ c gia, H, 2010, tr.32, 227.
- (15) Hà Huy Ph^Đ ng: H^Đ c bác H^Đ làm báo chuyên Ngh^Đ p, <https://www.qdnd.vn/van-hoa/doi-song/hoc-bac-ho-lam-bao-chuyen-nghiep-662654>.